

БЕОГРАД - На данашњи дан 1877. године рођен је српски писац Петар Кочић, један од најистакнутијих српских реалиста, национални борац против аустроугарске окупације Босне и Херцеговине. По повратку са студија славистике у Бечу и службовања у Србији и Скопљу, дуго је био без посла, осуђиван је и тамновао је у Бањалуци и Тузли. У Бањалуци је покренуо лист "Отаџбина" који је забрањиван. Почео је песмама, али је убрзо прешао на прозу. Једрим и сажетим приповедањем и свежим поетским језиком, снажно је приказао планински завичај, живот у њему и судбину сељака, а у сатирама је бритко критиковао прилике у којима су живели босански сељаци под аустроугарском окупацијом. Дела: сатире "Јазавац пред судом", "Суданија", збирке приповедака "С планине и испод планине", "Јауци са Змијања".

Данас је понедељак, 29. јун, 180. дан 2026. До краја године има 185 дана.

1844 - Рођен је српски математичар и проналазач Љубомир Клерих, професор механике на Великој школи у Београду, члан Српске краљевске академије, министар просвете и привреде. Изумео је више направа с применом у рударству. Бавио се углавном теоријском механиком, написао је више научних радова и универзитетски уџбеник "Теоријска механика".

1858 - Рођен је амерички војни инжењер Џорџ Вашингтон Геталс, који је довршио изградњу Панамског канала, први гувернер зоне Канала.

1869 - Скупштина Србије усвојила је Устав који су после смрти кнеза Михаила Обреновића 1868. сачинили Миливоје Блазнавац, Јован Ристић и Јован Гавриловић, намесници краља Милана Обреновића, тада кнеза. Био је то први демократски устав у Србији, с низом ограничења, што је било уобичајено у тадашњој уставној пракси Европе. Бројне европске земље у то време нису ни имале устав, а већина оних које су га поседовале је имала битно конзервативније устројство од Србије.

1880 - Француска је анектирала пацифичко острво Отахеите, сада познато као Тахити, француски протекторат од 1842. сада у саставу Француске Полинезије - прекоморске територије Француске.

1886 - Рођен је француски државник и финансијски стручњак Робер Шуман, творац "Шумановог плана" 1950, на основу којег су 1952. Белгија, Холандија, Луксембург, Западна Немачка, Италија и Француска створиле - Европску заједницу за угаљ и челик, претечу садашње Европске уније. Био је министар финансија 1946, председник владе од 1947. до 1948, шеф дипломатије од 1948. до 1953. и министар правде од 1955. до 1956.

1900 - Рођен је француски писац Антоан Мари Роже де Сент Егзипери, аутор "Малог принца", једног од најлепших дечјих романа у светској књижевности. Литерата који је одисао аристократским духом у делима је величао моралну снагу личне жртве и херојства. Дела: "Пошта за Југ", "Земља људи", "Ратни пилот", "Мали принц".

1914 - Рођен је чешки диригент и композитор Рафаел Јероним Кубелик, који је већ у 20. години почео да диригује Чешком филхармонијом. Отишао је у избеглиштво 1948. а у отаџбину се вратио 1990. да би дириговао на Прашком пролећном музичком фестивалу. У међувремену је приређивао велике концертне турнеје у Великој Британији и САД, где се преселио 1950, поставши диригент симфонијског оркестра у Чикагу, а 1955. директор лондонског "Ковент Гардена". Дела: две симфоније, концерт за виолину и оркестар, концерт за виолончело и оркестар, кончертино за флауту и камерни оркестар, фантазија за виолину и оркестар, гудачки квартет, соната за виолину и клавир, Опера "Вероника", кантата "Про меморија патрис", соло песме.

1921 - У Београду је извршен атентат на регента Александра Карађорђевића, док се враћао из Скупштине у којој је озаконио Видовдански устав. Са скела недовршене зграде на углу Милошеве и Масарикове улице молерски радник Спасоје Стејић, бацио је бомбу на регентову кочију, али је она запела за телефонске жице и експлодирала не погодивши циљ. Иза терористичког акта стајали су комунисти. Стејић је потом осуђен на смрт, али га је регент помиловао и пресуда је преиначена на 20 година робије.

1922 - Рођен је српски писац Васко Попа, члан Српске академије наука и уметности, најпревођенији српски песник у другој половини 20. века. Називан је језичким

чудотворцем и последњим великим оригиналним песником. Дела: збирке песама "Кора", "Непочин-поље", "Споредно небо", "Усправна земља", "Вучја со", "Живо месо", "Кућа насред друма", "Рез", антологија народних умотворина "Од злата јабука", антологија поетског хумора "Урнебесник".

1933 - Рођен је Александар Јоксимовић, модни креатор. Био је најзнаменитији модни ауторитет негдашње Југославије. Рођен у Приштини, одрастао је у Крагујевцу. Као креатор појавио се почетком шездесетих. Последњу колекцију "Живот је љубав" Јоксимовић је урадио за "Мону" 2002. године. Његове креације носиле су многе познате особе, попут Јованке Броз, Милене Дравић, Ђорђа Марјановића, Терезе Кесовије, Јосипе Лисац, Оливере Катарине и други.

1939 - У првом комерцијалном лету преко Атлантика авион "Дикси клипер" долетео је из САД у Лисабон.

1941 - Умро је пољски државник, пијаниста и композитор, Игнац Јан Падеревски, професор Конзерваторијума у Варшави, који је од 1919. до 1921. био Председник владе и шеф дипломатије а 1940. председник Пољске. Дела: Опера "Манра", "Пољска фантазија" за клавир и оркестар, једна симфонија, клавирска дела, соло песме.

1943 - У акту одмазде, после сукоба с борцима Расинског и Јужноморавског партизанског одреда, Немачка војска је у подножју брда Багдала у Крушевцу стрељала најмање 500 лица. То место је названо Слободиште и на њему се сваке године одржавају манифестације "Свечаности слободе".

1949 - Јужноафричка Република, тада Унија, започела је спровођење специфичног политичког модела по имену - апартхејд. Званично, тај систем је значио раздвојен живот различитих расних групација у тој земљи, у стварности, била је то теоријска рационализацију за строги расизам и обесправљеност, на свим пољима, становника који нису европског порекла.

1966 - Американци су у Вијетнамском рату први пут истовремено бомбардовали престоницу Северног Вијетнама Ханој и главну луку Хајфонг.

1967 - После победе у шестодневном рату са арапским државама, Израел је ујединио подељени Јерусалим, који је потом проглашен за главни град те земље.

1974 - Марија Естела Исабелита де Перон проглашена је председником Аргентине, пошто је њен супруг Хуан Перон тешко оболео.

1980 - Вигдис Финбогадотир изабрана је за председника Исланда, поставши прва жена у Европи демократски изабрана за шефа државе.

1981 - Ху Јаобанг је на челу Комунистичке партије Кине наследио Хуо Гуофенга.

1995 - У најгорој мирнодопској несрећи у Јужној Кореји, у Сеулу се срушила петоспратна робна кућа, усмртивши 502 особе.

1995 - Умрла је америчка филмска глумица Лана Тарнер, једна од најсјајнијих звезда Холивуда педесетих година 20. века. Филмови: "Они неће заборавити", "Љубав је снашла Ендија Хардија", "Др Џекил и Мр Хајд", "Поштар увек звони двапут", "Кас Тимберлан", "Градић Пејтон", "Имитација живота", "Љубав има много лица", "Монсунске кише".

2000 - Услед велике олује, у близини индонезанског острва Сијау у Молучком архипелагу, потонуо је брод са око 500 путника. Несрећу је преживело само десетак особа.

2000 - Умро је италијански глумац Виторио Гасман, један од најбољих италијанских филмских и позоришних глумаца после Другог светског рата. Основао је и путујуће позориште и водио школу глуме. Филмови: "Срам", "Горки пиринач", "Ана", "Ако дозвољавате, говоримо о женама", "Бранкалеонова војска", "Мирис жене", "Толико смо се волели", "Живот је роман".

2000 - Наступима Урбане гериле, ДЈ Факира и Дее Фејса, и других, у парку Универзитета у Новом Саду, код Филозофског факултета, покренут је Егзит фестивал (ЕХИТ Ноисе Суммер Фест).

2001 - Руски пливач Роман Слудњов први је успео да 100 метара прсним стилем исплива за мање од минут, прешавши ту деоницу за 59,97 секунди.

2003 - Умрла је Кетрин Хепберн, америчка глумица. Играла је у стотинак филмова, а рекордна четири Оскара за најбољу женску улогу добила је за улоге у филмовима "Ладолеж", "Погоди ко долази на вечеру", "Зима једног лава" и "Летњиковац на Златном језеру". Остали филмови: "Афричка краљица", "Женице", "Летње доба", "Марија Стјуарт", "Дуго путовање у ноћ", "Изненада прошлог лета".

2008 - Папа Бенедикт XVI и васељенски патријарх Вартоломеј одржали су заједничку литургију, у базилици Светог Петра у Ватикану. Духовне вође римокатолика и православних исказале су својим молитвама, одржаним на латинском и грчком, жељу за јединством међу хришћанима. Наглашено је да је стална мисија Цркве да се не идентификује само са једном нацијом или културом, већ да буде Црква свих људи и да уједињује и мири човечанство. Свечаности у Риму и Ватикану уприличене су поводом 2000. годишњице рођења апостола Павла.

2016 - Представљен је новоотворени Регионални научни центар у Новом Саду, организациона јединица Института за филозофију и друштвену теорију из Београда. Новоустановљени регионални центар утемељен је с циљем организације научног рада, научних скупова и трибина у Новом Саду и широм Војводине.

2017 - Међународни арбитражни суд у Хагу пресудио је да Словенији припадају три четвртине Пиранског залива као и слободан пролаз у међународне воде преко хрватских територијалних вода. Званични Загреб одмах је нагласио незадовољство пресудом.

2023 - Преминуо је амерички глумац Алан Аркин, добитник Оскара. Био је познат по

карактеристичној духовитости, али је пођеднако добро могао да игра и сасвим опречне улоге. Поред Оскара за филм "Руси долазе" 1966, добио га је и 2007. за споредну улогу у комедији "Литтле Миш Сунсхине". Био је такође номинован за улогу у филму "Арго" 2012, као и за филм "Срце је усамљени ловац" 1969. године.

2024 - Припадника жандармерије Србије, обезбеђење амбасаде Израела у Београду, напао је, самострелом, исламски екстремиста. Нападач је умро од задобијене ране коју му је нанео полицајац у самоодбр

(Танјуг)